

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието
(Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)

<i>Институция:</i> Министерство на културата	Проект на Закон за изменение на Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права
--	--

За включване в законодателната програма на Министерския съвет за периода: **01.07 – 31.12.2019 г.**

Дата: **8-ми ноември 2019 г.**

За контакт при въпроси:

Катерина Пашова-Миразчийска, държавен експерт, дирекция „Авторско право и сродните му права“, Министерство на културата

Телефон: 02 94 00 926

Йордан Андонов, държавен експерт, дирекция „Авторско право и сродните му права“, Министерство на културата

Телефон: 02 94 00 819

1. Дефиниране на проблема:

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

Проектът на закон предвижда отпадане на регулаторните режими по глава втора от Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права (ЗАРПТОДМДНСОАПСП), които се администрират от Министерството на културата. Не се предвиждат изменения в режимите, прилагани от Министерството на икономиката по реда на глава трета от закона.

История на регулацията

Нормативното регулиране на контрола и лицензирането при производство и разпространение на оптични и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права, е въведено през 1996 г., когато с Постановление № 87 на Министерския съвет¹, са установени лицензионен режим за производителите на компактдискове (администриран от тогавашното Министерство на промишлеността) и регистрационни режими за правата за възпроизвеждане и разпространение на звуко- и видеозаписи, за сделките за производство на компактдискове и за производителите на звуко- и видеоносители със запис, различни от компактдискове (администрирани от Министерството на културата). Въвеждането на режимите е наложено от високото ниво на „пиратско“ производство на оптични дискове у нас през 90-те години на миналия век и е предшествано от силен международен натиск.

¹ Постановление № 87 на Министерския съвет от 1996 г. за контрола върху използването на обекти на авторското право и сродните му права, лицензиране на производителите на компактдискове и на матрици за производството на компактдискове

След приемането през 2005 г. на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност и въведеното с него изискване за законоустановеност на регулаторните режими, Постановление № 87 от 1996 г. е заменено със Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права, влязъл в сила на 14 октомври 2005 г.

Законът запазва и прецизира съществуващите изисквания и предвижда два режима, администрирани от Министерството на икономиката: лицензионен (относно производството на оптични носители и матрици за производството им) и уведомителен (относно вноса и износа на суровини и оборудване за производство на оптични носители), и четири режима, администрирани от Министерството на културата: регистрационен² и издаване на удостоверения (i) за сделките за възлагане на производство или възпроизвеждане на обекти на авторско право върху оптични и други носители³; (ii) за сделките за придобиване на права за възпроизвеждане и разпространение на звукозаписи или записи на аудиовизуални произведения⁴ и (iii) за всяко изнасяне и внасяне на матрици, оптични дискове и други носители, съдържащи обекти на авторско право⁵. С режимите са свързани и административните услуги по вписване на промени в регистъра, обезсилване на удостоверения, издаване на дубликати, както и мерки по прилагане на административнонаказателна отговорност.

В годините с активен пазар на твърди носители, режимите по ЗАРПТОДМДНСОАПСП изиграха своята положителна роля. Към днешна дата обаче, предназначението на тези режими и целите, с които са създадени, са неактуални и създават ненужна административна тежест за гражданите и бизнеса, а поддържането им необосновано отклонява административен капацитет.

Отпадането на режимите по глава втора от ЗАРПТОДМДНСОАПСП, администрирани от Министерството на културата, бе обсъдено на заседание на Съвета за защита на интелектуалната собственост⁶, проведено на 25 юни 2019 г. и получи пълната подкрепа както на членовете на Съвета, така и на присъстващите на заседанието представители на двете юридически лица, лицензирани от Министерството на икономиката за производство на оптични носители, на заинтересованите правонослители, в т.ч. на Българската асоциация на музикалните продуценти, ползватели и организации за колективно управление на права.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови

² Чл. 3, чл. 8 – чл. 14 Регистрация на дейността по възпроизвеждане на обекти на авторското право и сродните му права върху оптични дискове и други носители без запис.

³ Чл. 4, т. 1 и 2, чл. 15 – чл. 19 Удостоверяване на сделките за възлагане на производство на матрици и оптични дискове със запис и за възпроизвеждане на оптични дискове и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права.

⁴ Чл. 4, т. 3, чл. 20 – чл. 22 Удостоверяване на сделките за придобиване на права за възпроизвеждане и/или разпространение на звукозаписи или записи на аудиовизуални произведения.

⁵ Чл. 4, т. 4, чл. 24 – чл. 29а Удостоверяване на всяко внасяне/изнасяне на матрици, оптични дискове и други носители, съдържащи звукозаписи или записи на аудиовизуални произведения.

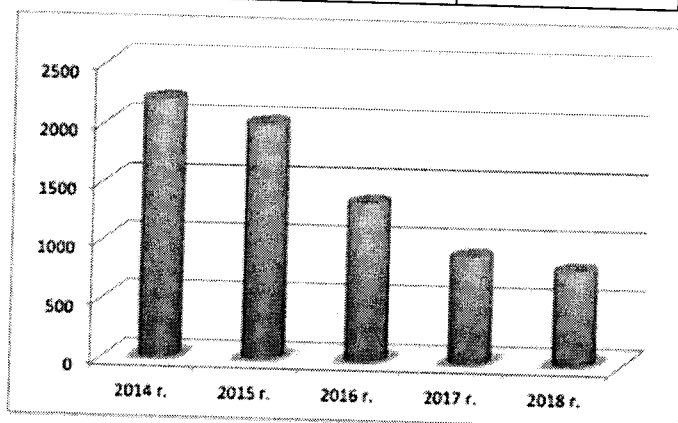
⁶ Съветът е консултативен орган към Министерския съвет за осъществяване на координация и сътрудничество между държавните институции, органите на местното самоуправление и неправителствените организации, работещи в областта на интелектуалната собственост, при провеждане на държавната политика в областта на защитата на интелектуалната собственост. Председател на Съвета е министърът на културата.

технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.)

Както беше посочено по-горе, в областта на компетентност на Министерството на културата ЗАРПТОДМДНСОАПСП установява един регистрационен режим (чл. 3 и 8 - 14 от закона) и три режима с издаване на удостоверения (чл. 4, т. 1 и 2 и чл. 15 – 19; чл. 4, т. 3 и чл. 20 – 23; чл. 4, т. 4 и чл. 24 – 29а от закона).

Статистиката на дейността за последните 5 години има следния вид:

Година	Регистрации по чл. 3, чл. 8 – чл. 14	Удостоверения по чл. 4, т. 1 и 2, чл. 15 – чл. 19	Удостоверения по чл. 4, т. 3, чл. 20 – чл. 23	Удостоверения по чл. 4, т. 4, чл. 24 – чл. 29а (внос)	Удостоверения по чл. 4, т. 4, чл. 24 – чл. 29а (износ)	Общо
2014	2	1 726	381	16	66	2 191
2015	1	1 618	290	12	82	2 003
2016	-	1 057	233	5	50	1 345
2017	-	674	195	6	28	933
2018	-	563	198	2	34	797

Наблюдава се общ постоянен спад по всички показатели на административните дейности, което отразява състоянието и тенденциите на пазара.

Низходяща тенденция е налице и по отношение на лицензионния режим, поддържан от Министерството на икономиката – от 28 лиценза, издадени на 12 юридически лица през 2005 г., към момента действат 6 лиценза, издадени на 2 юридически лица.

Спадът, който данните доказват, се дължи, на първо място, на отчетливите пазарни тенденции, сочещи че дейностите регулирани от закона, са със затихващ характер. Липсата на интерес към продажбите на физически носители е все по-видима, за което свидетелства продължаващият през последните години глобален спад в генерираните от това приходи. Посоченото се потвърждава и от Доклада на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) от май 2016 г., който сочи значителен спад в приходите от продажби на физически носители за периода 2005 – 2014 г. и нарежда България на последно място по музикални продажби на глава от населението сред изследваните по това време 19 държави, членки на ЕС.

Наред с това, установените административни изисквания все по-често мотивират българските продуценти и издатели да възлагат производството на оптични дискове, предназначени за българския пазар, на заводи в чужбина и най-вече на такива в рамките на ЕС, където обичайна практика е от възложителите да се изискват единствено декларации за уредени от тях авторски и сродни на авторското права, а предшестващо производството

административна процедура не се предвижда. Установената взаимозаменяемост на услугите на българските производители с тези на производители от други държави-членки на ЕС доказва, че географският пазар при предоставянето на тези услуги е наднационален, във връзка с което българските производители са в пряка конкуренция със съответните външни предложители в границите на по-широкия географски пазар. По мнение на производителите на оптични дискове, което се подкрепя и от данните на Министерството на културата, съществуващите в България режими са по-тежки от тези в други територии в рамките на ЕС, което силно влошава възможностите на българските производители за ефективна конкуренция, като ги поставя в по-неизгодна пазарна позиция в сравнение със стопанските субекти, опериращи на територията на другите държави-членки на ЕС, както и създава правна несигурност в рамките на общностното законодателство като предполага съществуването на различаващи се правни режими, които като в случая със сегашната правна уредба в България, лесно биха могли да бъдат заобиколени и преодоляни в рамките на ЕС във връзка с осигуреното свободно движение на стоки и услуги.

По отношение на регистрационния режим (чл. 3 и чл. 8 - 14 от закона)

Последната регистрация, извършена по регистрационния режим, датира от 2015 г., което наред с факта, че такава дейност може да се извършва в домашни условия и ефективен контрол не е възможен, доказва режима като изцяло излишен.

По отношение на удостоверенията по чл. 4, т. 1 и 2, чл. 15 – чл. 19 от Закона (възлагане на производство)

Въпреки водещия си характер, в рамките на анализирания период (2014-2018 г.) дейността по издаване на удостоверения за възлагане на производство бележи спад от 67%, демонстрирайки описаната по-горе тенденция и оценки за спад в производството и потреблението на оптични дискове със запис.

По данни на Междуведомствената комисия за лицензиране на производителите на оптични дискове и матрици за тяхното производство, действаща към министъра на икономиката, спадът в производството за 2017 г. спрямо 2008 г. е повече от десет пъти, като промяната в търсенето и предлагането на оптични дискове е световна тенденция.

По отношение на удостоверенията по чл. 4, т. 4, чл. 24 – чл. 29а от Закона (внос и износ)

По отношение на удостоверенията за внос и износ на матрици и носители със запис, освен устойчивата тенденция за спад в броя на издадените удостоверения, следва да се отчете и че режимите дублират предвидените в чл. 96б – 96д от Закона за авторското право и сродните му права (ЗАПСП) мерки на границата, които се прилагат от митническите органи по искане на правноносител или служебно. Аргумент в полза на неефективността на удостоверителните режими по ЗАРПТОДМДНСОАПСП при внос и износ е и фактът, че същите не се прилагат при преминаване на оптични дискове и матрици от и в друга държава-членка на ЕС, докато за горепосочените мерки на границата, такова ограничение не е налице.

По отношение на удостоверенията по чл. 4, т. 3, чл. 20 – чл. 23 от Закона (придобиване на права)

Що се отнася до удостоверенията за сделки за придобиване на права, то те са функция на базисната уредба на отношенията между правноносител и ползватели, съдържаща се в ЗАПСП. Доколкото става въпрос за индивидуални права, които могат да се упражняват по гражданскоправен път, стои въпросът относно необходимостта административен орган да се намесва в тези отношения. Имайки предвид значителния спад в извършваното удостоверяване, премахването на уредбата е обосновано, като правноносителите и ползвателите следва да започнат да уреждат отношенията помежду си без намесата на

държавен орган при спазване на ЗАПСП. По този начин, редът за отстъпване и закрила на правата ще се изравни с този при авторите на останалите категории произведения, например литературни произведения и техните издатели, които не подлежат на удостоверителен режим.

Описаната ситуация предполага отпадане на правните основания за прилагане на регулаторните режими, администрирани от Министерството на културата, и изисква промяна в действащия ЗАРПТОДМДНСОАПСП. За постигане на този резултат не е налице възможност за действия в рамките на актуалната към момента правна уредба.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт, или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Последващи оценки на въздействието или анализи на изпълнението не са извършвани.

2. Цели

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Предлаганите изменения в ЗАРПТОДМДНСОАПСП, целящи премахване на регулаторните режими, прилагани от Министерството на културата по реда на по глава втора от закона, ще облекчат гражданите и бизнеса от ненужна административна тежест.

С премахването на режими, каквито не се прилагат в останалите държави-членки на ЕС, ще се изравнят икономическите условия за българските предприятия, осъществяващи дейност по производство и възпроизвеждане на матрици и на оптични дискове, спрямо техните конкуренти на територията на Съюза.

Ще се създаде възможност авторите на всички видове обекти, закриляни по ЗАПСП, да упражняват правата си при равни условия и ще се преустанови намесата на административен орган по отношение на само на определени категории от тях (специфични условия при възпроизвеждането на оптични дискове, каквито не се прилагат, например, за авторите на литературни произведения).

Ще се осигури възможност административният орган, в лицето на министъра на културата, да пренасочи и използва пълноценно административен капацитет в съответствие с актуалните предизвикателства на авторско-правната среда.

3. Идентифициране на заинтересованите страни:

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

- Министерство на културата;
- Министерство на икономиката;
- лицензирани производители на оптични;
- правоносители;
- ползватели;
- организации за колективно управление на права.

По данни на Министерството на икономиката, понастоящем действащи са 6 лиценза, издадени на 2 юридически лица. Организациите за колективно управление на права (ОКУП), чиято дейност е свързана с проекта на закон, са 3 на брой. Що се отнася до броя на

правоносителите, които биха били засегнати от мярката, то същият се колебае във връзка с реалния интерес към производството, съответно вноса/износа, на оптични дискове със запис, във връзка с който се отстъпват съответните права. Доколкото като потенциално засегнати могат да се считат всички български автори и изпълнители, броят на правоносителите може да се установи на базата на членската маса на засегнатите от проекта на закон ОКУП - приблизително 5000 души.

Министерството на икономиката, в качеството си на страна - заинтересована от предлаганите изменения, изразява становището, че няма да бъде засегнато от същите, доколкото по администрираната от министерството глава трета „Лицензионен режим при производство и уведомяване при внасяне и изнасяне“ от ЗАРПТОДМДНСОАПСП, промени не се предвиждат, а единствено ще бъдат редуцирани задълженията на лицензиария производител по чл. 40 от закона.

4. Варианти на действие:

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта „без действие“.

Вариант „0“ - без действие - да не бъдат приети предлаганите изменения и допълнения в ЗАРПТОДМДНСОАПСП.

Вариант „1“ – приемане на Закон за изменение на ЗАРПТОДМДНСОАПСП.

Предлаганата нова регулация предвижда да отпадне регистрацията за извършване на дейност по възпроизвеждане на обекти на авторско право и сродни права върху оптични дискове и други носители без запис като стопанска дейност. Предвижда се също и премахване на изискванията за издаване на удостоверения за сделки за възлагане на производство/възпроизвеждане на оптични дискове от лицензирани/регистрирани производители; на удостоверения за сделки за придобиване на права за възпроизвеждане и разпространение на звукозаписи или записи на аудиовизуални произведения и на удостоверения за внасяне и изнасяне на физически носители, съдържащи звукозаписи или записи на аудиовизуални произведения.

Анализът на проблемите, идентифицирани в т. 1. сочи, че препоръчителният вариант на действие, чрез който същите могат да бъдат успешно решени, е приемането на предлагания проект на Закон за изменение на Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права.

5. Негативни въздействия:

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

Вариант „0“ – без действие:

Неприемането на предлаганите изменения в ЗАРПТОДМДНСОАПСП би запазило действието на остаряла и несъответстваща на текущите пазарни тенденции регулация. Като следствие на това, правоносителите, ползвателите и бизнеса, ще останат обременени с досегашните административни изисквания. Ще се запазят разходите за заплащане на такси за регистрация и издаване на удостоверение.

Част от ресурса на административния орган и по-специално на дирекция „Авторско право и сродните му права“ на Министерството на културата, ще остане ангажиран с обслужване на дейностите във връзка с режимите по глава втора от ЗАРПТОДМДНСОАПСП, за сметка на изпълнението на функции, свързани със значително по-голям обществен интерес – контрол за спазване на авторските и сродните права, контрол и регистриране на субекти на колективно управление на права, утвърждаване на тарифи на организации за колективно управление на права и др.

Вариант „1“ - приемане на Закон за изменение на ЗАРПТОДМДНСОАПСП:

Не се идентифицират.

6. Положителни въздействия:

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант „0“ – без действие:

Не се идентифицират положителни въздействия.

Вариант „1“ - приемане на Закон за изменение на ЗАРПТОДМДНСОАПСП:

Премахването на удостоверителните режими по ЗАРПТОДМДНСОАПСП, администрирани от Министерството на културата, ще облекчи бизнеса от ненужна административна тежест. Очакванията са, от една страна, за отпадане на разходите за персонал, консумативи, транспорт и др. подобни плащания, които са свързани със спазването на съществуващите към момента административни изисквания. Приемането на предложената промяна ще доведе до отпадането на задължението за заплащане на такси за издаваните удостоверения. Съгласно Тарифата за таксите, които се събират в системата на Министерството на културата, одобрена с Постановление № 140 на Министерския съвет от 1998 г., същите са в размер на 13 лева за удостоверения по чл. 4, т. 1 и 2 ЗАРПТОДМДНСОАПСП и в размер на 16 лева за удостоверения по чл. 4, т. 3 и 4 ЗАРПТОДМДНСОАПСП.

Общата тежест за бизнеса, свързана със заплащането в рамките на наблюдавания период на дължимите към Министерството на културата такси се установява в следните размери:

Година	Такси за удостоверения по чл. 4, т. 1 и 2, чл. 15 – чл. 19	Такси за удостоверения по чл. 4, т. 3, чл. 20 – чл. 22	Такси за удостоверения по чл. 4, т. 4, чл. 24 – чл. 29 (внос/износ)	Общо
2014	22 438 лв.	6 096 лв.	1 312 лв.	29 846 лв.
2015	21 034 лв.	4 640 лв.	1 504 лв.	27 178 лв.
2016	13 741 лв.	3 744 лв.	880 лв.	18 065 лв.
2017	8 749 лв.	3 104 лв.	544 лв.	12 397 лв.
2018	7 315 лв.	3 168 лв.	576 лв.	11 063 лв.

На фона на все по-слабото търсене на оптични носители, горепосочените суми се оценяват като тежест, чието отпадане, както и отпадането на останалите разходи съобразно посоченото по-горе, се очаква да окаже общо благоприятно въздействие върху възложителите и производителите.⁷

⁷ С оглед факта, че регистрациите по чл. 3 ЗАРПТОДМДНСОАПСП в периода от 2014 г. до настоящия момент, са едва 3 на брой, като последната от тях датира от 2015 г., а размера на установената такса е 20 лева или общо 60 лева за трите, данните за този режим не са включени в таблицата по-горе.

С премахването на описаните в т. 1 регистрационен и удостоверение режимите ще се доближат икономическите условия за българските предприятия, осъществяващи дейност по производство на матрици и на оптични дискове, към тези на техните конкуренти на територията на Съюза. Очаква се това да увеличи интереса към офертите на българските производители, в т.ч. от български и от чуждестранни възложители.

Ще се създаде възможност авторите на всички видове обекти, закриляни по ЗАПСП, да упражняват правата си при равни условия и ще се преустанови намесата на административен орган по отношение на избрана категория от тях (специфични условия при възпроизвеждането на оптични дискове, каквито не се прилагат, например, за авторите на литературни произведения).

Ще се осигури възможност административният орган, в лицето на министъра на културата, да пренасочи и използва пълноценно административен капацитет в съответствие с актуалните предизвикателства на авторско-правната среда.

7. Потенциални рискове:

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не се идентифицират.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

☐ Ще се повиши.

☒ Ще се намали.

☐ Няма ефект

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими?

Не се създават нови регулаторни режими.

8.3. Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Премахват се режимите по глава втора от Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права.

9. Създават ли се нови регистри?

Не.

Когато отговорът е „да“, посочете колко и кои са те

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

☒ Актът засяга пряко МСП. По оценка на Министерството на културата, предприятията, ангажирани в режимите по глава втора от Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права, отговарят на критериите за малки и средни предприятия. Това се отнася както за лицензираните производители, така и за предприятията на възложителите.

Премахването на обременяващите административни режими ще намали времето за планиране и изпълнение на поръчките за производство, както и ще подобри икономическите условия за осъществяването на дейността във връзка с отпадането на административните такси и изравняването на конкурентните условия с тези в останалите държави-членки на ЕС.

☐ Актът не засяга МСП.

☐ Няма ефект.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

☐ Да

☒ Не

12. Обществени консултации:

Проектът на Закон за изменение на Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права, ще бъде публикуван на интернет страницата на Министерството на културата и на портала за обществени консултации за получаване на предложения и становища за срок от 30 дни.

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

☐ Да

☒ Не

Моля, посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Мехти Меликов,

директор на дирекция „Авторско право и сродните му права“

Министерството на културата

08-ми ноември 2019 г.

Подпис:

